

20

DE STANDAARD

HET DAGBLAD

VOOR DE AFGESTUDEERDEN

Emiel Jacqmainlaan 127 — BRUSSEL

Scheerders van Kerchove's

Verenigde Fabrieken N.V.
ST. NIKLAAS — Tel. 76.35.01

Asbest cement produkten
Ceramtegels
Gevel- en Holle bouwsteen
Decoratieve bekledingsplaten

« ORNIT » en « LAMBRISO »

Marmer granito produkten

Te Gent is ROELAND

het Tehuis
aller Vlamingen

OOK ACADEMICI VINDEN ER
STEEDS GEZELSCHAP,
LEKKERE DRANKEN

Korte Kruisstraat 3

Uitbater : Karel DE CLERCK
Tel. 23.28.28

Sluit aan bij het :

ALGEMEEN VLAAMS OUD-HOOGSTUDENTEN VERBOND

Sekretariaat : Nieuwbrug 21, Brussel.

Postrekening : 4292.38 — Telefoon : 18.68.20 — Jaarlijks lidgeld : 150 F.

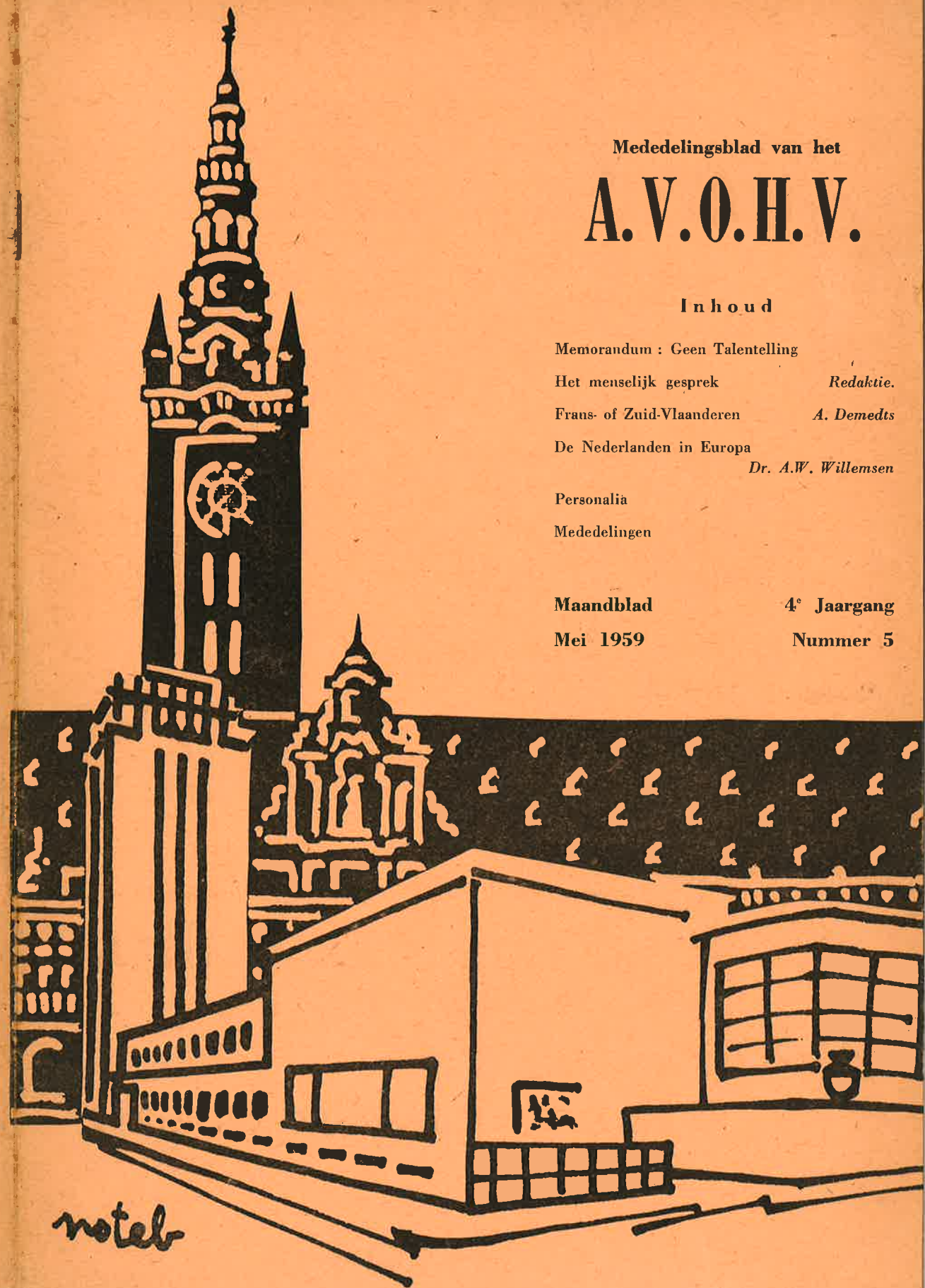
De leden ontvangen al onze uitgaven en het mededelingsblad.

Mededelingsblad van het A.V.O.H.V.

Inhoud

Memorandum : Geen Talentelling
Het menselijk gesprek *Redaktie.*
Frans- of Zuid-Vlaanderen *A. Demedts*
De Nederlanden in Europa
Dr. A.W. Willemsen
Personalia
Mededelingen

Maandblad *4e Jaargang*
Mei 1959 *Nummer 5*

**ZUIGELINGEN-EN DIEETVOEDING
VAN EIGEN BODEM
HOOGSTE KWALITEIT**

gracilac

volle gezuurde melk
voor zuigelingen

premalac

half-afgeroomde
gezuurde melk
voor zuigelingen

Diédex

voedingsuiker

annalac

zoutloze half-vette melk

desal

zoutloze melk voor
toekomstige moeders

plenolac

volle melk

**DIADAL N.V. NOSTA
OPWIJK**

MEEST MODERNE EN WETENSCHAPPELIJKE DIEETVOEDING

J. Piet

**MEDEDELINGSBLAD
VAN HET
ALGEMEEN
VLAAMS OUD-HOOGSTUDENTEN VERBOND**

REDAKTIE : Mr. J. Heinz, Violierstraat, 4, Antwerpen.

BEHEER : Sekretariaat van het A.V.O.H.V., Nieuwbrug, 21, Brussel (P.R. nr 42.92.38).

PUBLICITEIT : N.V. Publicarto, Tervurenlaan, 24, Brussel (tel. 02.33.95.86).

GEEN TALENTELLING

Tot behoud van de integriteit van het Nederlandstalig grondgebied en tot bescherming van de Vlamingen in de Brusselse agglomeratie hebben de Vlaamse kultuurverenigingen een aktiekomitee opgericht, nl. het „Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens”.

Door dit aktiekomitee werd tegen de talentelling het hiernavolgend memorandum opgesteld, ten verzoeken van onderstaande Vlaamse kultuurverenigingen :

Algemene Katholieke Vlaamse Hogeschooluitbreiding
Algemeen Nederlands Zangverbond
Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudenten Verbond
Antwerpse Gouwbond te Brussel
August Vermeylen-Fonds
Bond der Limburgers te Brussel
Bond der Oost-Vlamingen te Brussel
Davidsfonds
Erasmusgenootschap
Het Vlaamse Kruis
Ijzerbedevaartkomitee
Komitee Frans-Vlaamse Kultuurdag
Koninklijke Bond der Westvlamingen te Brussel
Langohr-Veltmans Komitee
Nieuw Verbond Vlaamse Oudstrijders
Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel
Verbond van het Vlaams Verzet
Vlaamse Automobilistenbond — Vlaamse Toeristenbond
Vlaams Economisch Verbond
Vlaams Geneesherenverbond
Vlaams Jeugdkomitee (namens 23 aangesloten Jeugdbewegingen)
Vlaams Komitee voor Brussel
Vlaamse Komitees van de Randgemeenten
Vlaamse Volksbeweging
Willems-Fonds

Wanneer, vóór een paar maanden de meeste Vlaamse Cultuurverenigingen van alle kleur en gezindheid de handen in elkaar hebben geslagen, om te bekomen dat geen nieuwe talentelling zou worden gehouden, dan waren allen er diep van bewust, dat het ditmaal niet ging om te beletten dat een tijdelijke of plaatselijke schade in 1960 aan Vlaanderen zou worden toegebracht, doch dan was en is hun doel : eens en voorgoed een einde te maken aan de gebieds- en volksroof die in België sinds ettelijke decennia, onder wettelijke bescherming wordt toegelaten en georganiseerd.

Gebruik makend van de grondwettelijke vrijheid van taal, en gewapend met de enorme voorsprong die de Franse taal in België had verworven op de Nederlandse, hebben de Franssprekenden in de 19e eeuw een poging aangewend om het Nederlands in Vlaanderen zelf uit te roeien, wat totaal mislukte ; in onze eeuw blijft hetzelfde imperialistische strijdplan bestaan, maar is de tactiek veranderd : men valt het Nederlands niet meer aan met open strijdvizier, maar men vreet aan zijn grenzen, door een steeds voortdurende guerrilla en uitputtingsstrijd. De tienjaarlijkse talentellingen zijn sinds meer dan een halve eeuw steeds gebruikt als wettelijke middelen om de afbrokkeling van Vlaams grond- en cultuurgebied, ten voordele van de Franse taalgemeenschap te consacrereren.

Door een deel van de taalwetgeving te binden aan de talentelling heeft men niets anders gedaan, dan een wettelijk statuut te geven aan de meest onbeperkte individuele vrijheid op taalgebied, onbeperkte vrijheid die op elk ander gebied sinds lang werd ingeknot.

Men heeft niet willen inzien dat op dit gebied, minder dan op gelijk welk ander, de individuele vrijheid spelen mocht, omdat de taal geen individuele gave is, maar essentieel een sociaal element, juist bestaande om het hoger intellectueel leven van een groep mogelijk te maken. Een individu op een verlaten eiland heeft geen taal nodig, een groep mensen wel ; een kudde dieren heeft voor zijn dierlijk leven geen taal nodig ; een groep mensen, voor zijn intellectueel leven wel ! De taal werd dus niet geschapen voor de enkeling maar voor een groep mensen die bij elkaar wonen.

Daarom kiest men zijn taal niet zelf, men krijgt ze van het volk waarin men leeft. Elke aanslag op de taal is dus een aanslag op het volk dat deze taal gebruikt.

Een taalgebied en de cultuur die er van afhangt, worden essentieel beïnvloed door het aantal personen die er deel van uitmaken en de oppervlakte van het grondgebied waarover het zich openspreidt.

Wij, Vlamingen, weten beter dan wie ook hoe moeilijk kleine taalgebieden als het onze het hebben om bv. zekere vormen van cultuur te ontwikkelen, bv. de letterkunde.

Daarom is de aanslag op een klein taalgebied des te rampspoediger en moet hij met alle middelen vermeden worden.

Tegenover dit belang van het ganse Vlaamse volk, zinkt het egoïstische gedoe van enkele duizenden Franssprekenden in de randgemeenten van Brussel en op de taalgrens in het niet.

De Staat heeft tot taak de zwakkere te beschermen. Het wordt tijd dat dit ook in taalaangelegenheden, meer dan vroeger, zou gebeuren.

DEEL I

DE GAAFHEID EN HOMOGENITEIT VAN VLAANDEREN IN HET LICHT VAN HET NATUUR- EN VOLKENRECHT.

De Verenigingen, die dit memorandum hebben opgesteld, wijzen er voor eerst op dat het recht op zelfbeschikking van elk volk een beginsel is dat door het natuur- en het volkenrecht onaanvechtbaar is erkend.

Het is opgenomen in het Handvest van de Verenigde Naties. Art. 2 van dit Handvest geeft als een der doeleinden der organisatie aan : « Tussen de volken vriendschappelijke betrekkingen tot ontwikkeling (te) brengen gegrond op eerbied voor het beginsel *van gelijke rechten en zelfbeschikking der volken* ».

Hoofdstuk XI van het Handvest is volledig gewijd aan de « niet-zelfbesturende gebieden ». Men tracht de draagwijdte ervan te beperken tot de koloniale gebieden. Er is echter geen reden om cultuurvolken die niet over een eigen staatsapparaat beschikken, de garanties te ontzeggen die men toekent aan jonge onder koloniale voogdij staande volken. Hier volgt een uittreksel uit art. 73 van het Handvest : « Leden van de Verenigde Naties, die verantwoordelijkheden bezitten of aanvaarden voor gebieden, wier bevolking nog niet een volledige mate van zelfbestuur heeft bereikt, erkennen het beginsel, dat de belangen van de inwoners van deze gebieden allesoverheersend zijn, en zij aanvaarden als een heilige opdracht de verplichting, om naar hun beste krachten, de welvaart van de inwoners van deze gebieden te bevorderen, en te dien einde : (a) met de nodige eerbied voor de cultuur van de betrokken volken, te zorgen voor hun politieke, economische, sociale en opvoedkundige vooruitgang, hun rechtvaardige behandeling alsmede hun bescherming tegen misbruiken ; (b) zelfbestuur te ontwikkelen, de politieke aspiraties van de volken behoorlijk in aanmerking te nemen, en hun bij te staan in de geleidelijke ontwikkeling van hun vrije politieke instellingen, overeenkomstig de bijzondere omstandigheden van ieder gebied en zijn volken en hun verschillende stadia van ontwikkeling. »

Het recht op zelfbeschikking of zelfbestuur voor de verschillende volken of hoe men het ook noemen wil, is in de meeste staten praktisch erkend. In vele van deze staten vindt het zijn weerspiegeling in de aanvaarding van diverse vormen van autonomie of van federale staatsinrichting, onder welke inrichting op dit ogenblik meer dan de helft van de wereldbevolking leeft. Het volsta hier te verwijzen naar de Verenigde Staten, de Sovjet-Unie, India, Pakistan, in zekere mate ook het Britse Commonwealth, het franse Gemenebest en het traditionele voorbeeld Zwitserland.

Tot deze conclusie kwam de Stichting Lodewijk De Raet, tot besluit van de werkzaamheden van haar 9de studieweek over de Vlaamse Beweging : « Vlaanderen in de Wereld » (25-30 augustus 1958) (blz. 87) :

1. In principe wordt overal ter wereld het afzonderlijk bestaansrecht van volkeren en culturen — hoe klein ook — erkend.

Elke cultuurgemeenschap heeft recht eigen taal en cultuur te behouden, te verdedigen en te verzorgen.

2. De eigen volkstaal wordt overal ter wereld in principe erkend als de beste voertaal voor onderwijs, cultureel, sociaal en economisch leven. Sociaal-economische dwang of druk ten voordele van een taal wordt in principe nergens aanvaard.

3. In tegenstelling tot het principe van het *volksnationalisme* dat als democratisch beginsel helemaal aanvaard is in al zijn consequenties, wordt het

staatsnationalisme nergens meer gehuldigd in principe. Ook deze landen die het in feite toepassen, durven zulks niet openlijk bekennen (bv. Frankrijk).

4. Overal ter wereld (behalve in België) waar er meerdere cultuur- en taalgroepen één staatsgebied vormen, is de Staat federaal ingericht inzake cultuuraangelegenheden, enz...

Wij kunnen hier de volgende verklaring van Max Lamberty (« Dietse Warande en Belfort », november 1950) aan toevoegen :

« Meer dan ooit te voren worden de Europese geschiedenis en cultuur beheerst door de zorg om de rechten van de mens en bij uitbreiding om de rechten van het volk. Bij de rechten van het volk behoren vanzelfsprekend, voor ieder ontwikkeld volk, het recht op zelfbestuur. Het is niet langer mogelijk, zeker niet in de Westeuropese ruimte, de oude verhouding van heersende volken en beheerste volken te handhaven.

België is een staat met twee volken. De Vlamingen zijn een volk. De Walen zijn een ander volk. Beide volken spreken een verschillende taal en behoren tot een verschillende cultuurgemeenschap. Beide volken zijn *geografisch* omlijnd : er is een Vlaams gebied en een Waals gebied.

Ieder van beide volken heeft recht op een bestuur dat zijn veelzijdige bedrijvigheid verzekert door middel van de volkstaal. Het volk gaat vóór de Staat. De Staat is er voor het volk, niet het volk voor de Staat. Hij is een middel, niet een doel. Zijn opdracht is : dienen. Hij moet het algemeen welzijn verzekeren. Beantwoordt zijn inrichting niet aan de werkelijkheid die zijn reden van bestaan is, het volk, dan moet die inrichting worden aangepast. Dit zijn de grondgegevens, waarop de samenleving van beide volken in België moet gebouwd worden. »

Het ligt niet in de bedoeling van de Verenigingen naar aanleiding van haar eis : geen talentelling, onder welke voorwaarden, in welke vorm, en in welke omstandigheden ook, uit te maken welke uiteindelijke vormen van autonomie in concreto binnen het Belgisch staatsverband aan het Vlaamse volk moeten worden verleend om de hierboven aangeprezen zorg voor zijn eigenheid te verzekeren. Zij maken van de hierboven opgegeven vaststellingen en getuigenissen enkel maar melding omdat hieruit onomstootbaar het recht van elk volk op behoud en uitbouw van eigen wezen en cultuur in de brede zin van het woord blijkt.

Zij trekken deze redenering door op het territoriale vlak en stellen eveneens vast dat elk volk gevestigd is op een grondgebied, hetwelk men onder diverse benamingen aanduidt. Het lijkt hier niet de gelegenheid om deze terminologie, die tot uiteenlopende interpretaties kan aanleiding geven, te ontleden. Maar het is een feit dat de geboorte en de ontplooiing van de volkeren zich binnen een territoriaal kader voltrekken. Het verlies van hun territorium heeft voor vele volken het einde van hun bestaan betekend.

Sinds de Europese volken het zwerversleven hebben opgegeven, is het territoriaal element een van de determinerende factoren van hun bestaan geworden, evengoed als voor de enkeling en voor de Staat.

Voor enkeling (eigendomsrecht) en Staat (territorium, één van de wezenlijke eisen voor de Staat) heeft men dit vrij vroeg ontdekt. Voor de volksgemeenschap heeft men moeten wachten tot een dieper inzicht in de maatschappelijke werkelijkheid tot deze erkenning voerde, nl. toen door de aantasting, eerst van de geestelijke eenheid van Europa en vervolgens van de absolute staatsvorm, onder de drang van de democratie, de volken een probleem gingen scheppen voor de bestaande plurinationale staten.

De staten hebben eerst getracht de volken, die binnen hun territorium leefden, te negeren, vervolgens ze te assimileren ; uiteindelijk zijn de meest

heterogene structuren of uiteengevallen (bv. Oostenrijk-Hongarije), of naar een federale vorm geëvolueerd (bv. Sovjet-Unie, Joegoslavië).

De erkenning van de volken leidde tot de erkenning niet alleen van hun eigenheid, maar ook van hun territorium. Waar dit nodig bleek bleven maatregelen tot beveiliging van dit territorium niet uit.

Wij zullen ons tot een paar voorbeelden beperken. De bekende publicist van internationaal-publiekrechtelijke vertogen, Masnata, schrijft o.m. wat volgt in verband met de mislukte assimilatiepolitiek van de Franssprekende minderheid in Canada : « L'impasse dans laquelle on arriva fut à l'origine de la confédération, dit une histoire officielle du Canada. C'est la sagesse même en matière nationalitaire qui parle. » — En over Zwitserland : « Malgré le fait qu'en Suisse les cantons n'ont pas été créés spécialement en partant du principe nationaliste, il n'en reste pas moins que ce sont eux qui constituent la base nécessaire au maintien des droits des minorités linguistiques. » ⁽¹⁾

Het territorium, waarop een volksgroep gevestigd is, wordt dus tot de « schutse » binnen welke hij zich vrij kan ontplooien en zich zonder vrees voor verwording kan openstellen voor de wereldstromingen tot dewelke hij op zijn beurt het zijne zal bijdragen.

Zo wordt de massale overplaatsing van volksgroepen beschouwd als strijdig met het Handvest van de Verenigde Naties. Ook de overrompeling van een volksgroep door de stimulatie van de inwijking vanwege de meerderheids-groep in een bepaald gebied wordt als strijdig met het volkenrecht beschouwd (bv. Zuid-Tirol, Opper-Adige, Sleswijk-Holstein).

Aan autoriteitsverklaringen op dit gebied ontbreekt het niet. Wij haalden reeds het Handvest van de Verenigde Naties aan. De raad van Europa sprak zich uit in dezelfde zin, in zijn resolutie van 29 oktober 1957 : « Het blijkt wenselijk te zijn zowel van menselijk standpunt uit als terwille van de goede verstandhouding onder de Staten, aan de nationale minderheden hun *collectieve* belangen te waarborgen. »

Ook de hoogste kerkelijke autoriteiten lieten zich in dit opzicht niet onbetuigd. Paus Pius XII verklaarde o.m. : « De lange ervaring van de Kerk verplicht haar te besluiten, dat de stabiliteit van het grondgebied en de gehechtheid aan de voorvaderlijke tradities, onmisbaar voor de gaafheid van de enkeling, eveneens basiselementen zijn voor de menselijke gemeenschap. »

Op het nationale vlak is de erkenning van de cultuur- en volksgemeenschappen sinds een kwarteeuw verworven.

Schreef niet het Studiecentrum tot Hervorming van de Staat op blz. 341 van zijn verslag :

« De wezenlijkheid der culturele volksgemeenschappen en deze van de staatsgemeenschap eenmaal aanvaard, rijst somtijds de vraag : welke van beide moet de voorkeur hebben ? *De Commissie is van mening dat een conflict tussen beide zich niet moet voordoen.* (Onderlijning van ons.) In feite vervult een staat pas dan waardig zijn taak, wanneer hij de ontwikkeling van alle zedelijke en stoffelijke vermogens van de gemeenschappen, waaruit hij bestaat, begunstigt. Hij dient deze ontwikkeling te beschermen tegen aantasting, *zo van buiten* als van binnen. Men moet zelfs verder gaan : de Staat moet er zich niet toe bepalen de verzuchtingen van het volk in te willigen, hij moet een opwelling naar beter teweegbrengen, zoals een goede vader zijn kind tracht op te voeden en te vormen.

(1) A. Masnata : « Nationalités et fédéralisme ».

«Aangezien wij twee gemeenschappen hebben die, op enkele essentiële punten, eigen behoeften en verzuchtingen aan de dag leggen, dient de Staat zich aan deze dualiteit aan te passen. Hij heeft niet alleen te waken over de vrijwaring der gemeenschappelijke belangen van de gehele bevolking, maar moet met dezelfde zorg, met dezelfde liefde, de volledige ontluiking van iedere gemeenschap behartigen.»

Stippen wij terloops aan dat de Belgische Socialistische Partij in haar programma voor de verkiezingen van juni 1950, en dus onder haar doeleinden voor de eerstvolgende jaren, heeft opgenomen: een «hervorming van de Staat, waarbij de autonomie der gewesten in de eenheid der Belgen verzekerd wordt.»

Zoals de Belgische Socialistische Partij is ook de Christelijke Volkspartij gewonnen voor cultuurautonomie.

Reeds in haar zgn. Kerstprogramma van 1935 sprak zij zich uit voor een erkenning van de rechten van de natuurlijke gemeenschappen en verklaarde zij er zich voorstander van dat deze erkenning het voorwerp zou uitmaken van een grondwettelijk recht, waardoor gans de actieve politiek van de Staat zal worden beheerst.

Op het laatste congres van deze partij liet de heer De Schrijver, een van haar meest eminente leiders, zich bovendien o.m. als volgt uit:

«Benevens de verdeling in links en rechts kent België als andere konstante, het bestaan in zijn schoot van twee taalgemeenschappen. Dit samenleven is een eminente politieke factor, waarover ik volgende beschouwingen onder Uw aandacht zou willen brengen. Het ware verkeerd, dat de partij zich vergenoegen zou een parlementaire oplossing aan te duiden voor bepaalde problemen die hangend en dringend zijn, als daar zijn: het gebruik van de talen in bestuurs-zaken in de Brusselse agglomeratie, de afbakening van de taalgrens waarover het Centrum Harmel een sterk gemotiveerd advies uitbracht. Deze kwesties dienen geregeld te worden, hoe vroeger, hoe liever.

»De plicht van heden strekt verder, wanneer wij de belangen der ganse natie in een nabije toekomst beschouwen. Immers de ontwikkeling van beide gemeenschappen gedurende de jongste dertig jaar heeft, in kultureel en demografisch opzicht, geen gelijke loop gekend. Terwijl het Waalse gedeelte van ons land bij zijn gevestigde Franse kultuurhomogeniteit is gebleven met een — in verhouding — slinkende bevolking, heeft het Vlaamse land — benevens een demografische aangroei — vooral een overgang gekend van het overheersend gebruik van de Franse taal in voortgezet en universitair onderwijs, gerecht en hoger bestuur naar de vernederlandsing van deze takken en van het openbaar leven; hierdoor is een behoefte ontstaan die zich, hoe langer, hoe meer, collectief zal doen gevoelen in de staatszaken.

»Anderzijds is de betekenis van de Brusselse agglomeratie, als bestuurlijke zetel, geweldig aangegroeid door het concentreren op haar gebied van zeer belangrijke overheidsdiensten, semi-overheidslichamen en allerlei economische instellingen.

»Het is begrijpelijk dat elk van onze beide taalgemeenschappen verlangt naar wettelijke waarborgen omdat haar respectieve cultuur in de centrale organen en organismen zou geëerbiedigd worden», aldus spreker, die beklemtoont: «Geen enkel probleem is voor de zeer nabije toekomst belangrijker dan dit van de grondige aanpassing van het centraal bestuur aan de noden die uit deze dualiteit voortvloeien.»

Ook in «Het Volksbelang», weekblad van het Liberaal Vlaams Verbond, van 28 maart 1959, kan men lezen in een artikel, dat het standpunt van de Vereniging steunt:

«Niemand zal onze Franssprekende landgenoten, die in Vlaanderen hun woonplaats vestigen, het recht ontkennen in hun private betrekkingen de Franse taal te gebruiken.

»Wanneer zij echter uit goedwil of franskiljonisme de Vlaamse gemeenschap willen verplichten in openbare aangelegenheden een andere taal dan de streektaal te gebruiken, dan is dit geen kwestie meer van persoonlijke vrijheid, maar een ontkenning van de rechten van die Vlaamse gemeenschap, een op niets gesteunde heersershouding, die slechts tot anarchie kan aanleiding geven. In welk land ter wereld zou dergelijke pretentie aanvaard worden?

»Indien het moderne liberalisme zich verzet tegen de stellingen, die de rechten van het individu negeren, erkent het niettemin de rechten van de gemeenschap. De vooraanstaande liberaal Charles Rogier verklaarde in 1841: «Nous avons pensé, mes amis et moi, que plus on avait donné de liberté au pays, plus il fallait donner de force au pouvoir, non pour restreindre ces libertés, mais pour en modérer et régulariser l'usage.»

Wij willen het hierbij laten. Het is klaar en duidelijk: in theorie durft niemand het bestaansrecht en het recht op integriteit en homogeniteit van de in België levende volksgemeenschappen nog openlijk aanvechten. In de praktijk evenwel ziet de toestand er heel anders uit. De drogredenen, waarmee ter verdediging van de talenttelling wordt uitgepakt, zijn nogmaals daar om het te bewijzen.

De vraag die zich stelt is tenslotte deze: wat heeft het meest belang: een talenttelling te houden om genoeg te doen aan statistici en Franssprekende imperialisten; of een daad van politieke wijsheid te stellen, nl. de talenttelling te begraven en aldus de sereniteit en de eendracht in het land te herstellen?

De vraag stellen is ze, menen wij, meteen beantwoorden.

(vervolgt)

Het menselijk Gesprek

Hebt U niet opgemerkt dat de spanningen van deze tijd een bepaalde reactie hebben opgewekt van wat we kunnen noemen ons instinkt van menselijk zelfbehoud? Nooit, dunkt ons, is er zoveel gezegd en geschreven over de mogelijkheid van vreedzame ko-eksistentie terwijl we de verzuiling zien groeien van twee mensen-blokken. Iedereen gaat akkoord over het nut van confrontaties (indien niet van konferenties) en de rol van wederzijdse informatie. Het komt allemaal hierop neer: elke toenadering — en deze moet er komen — postuleert een voorafgaand gesprek.

Wij hebben allen iets mede te delen aan elkander.

Het zou daarbij eentonig worden, moesten we steeds dezelfde vizie hebben over mensen en dingen. Is het mogelijk dat wij academici, van gedachte wisselen over de bonte aangelegenheden van de geest en van het leven? Ja zeker, want dat doen we geredelijk onder de rook van pittige sigaren en de walm van geestrijke(?) dranken! Waarom niet eens naar de pen gegrepen, om ons een interessante bijdrage te leveren waarmee elk vlaams academicus zijn voordeel kan doen? De inspanning die U zich daartoe getroost, ligt stellig niet boven uw middelen, en is een daad van vlaamse en academische solidariteit. Deze mededelingen beogen in eerste orde een gesprek te zijn tussen onze vlaamse afgestudeerden. Wij verwachten uwe actieve deelname en U zult spoedig ondervinden dat ieder zijn gading vindt bij een vrijmoedig colloquium.

Redaktie.

Velen weten niet dat de westelijke en zuidwestelijke grens van het Nederlands taalgebied niet met de staatsgrens tussen Frankrijk en België samenvalt.

Ten noorden van de Zomme (Somme in het Frans) ligt een uitgestrekt gebied, dat overwegend door Germaanse stammen gekoloniseerd werd in de V^e en VIe eeuw. Zij hebben echter in grote meerderheid hun oorspronkelijke taal verloren, tenzij in het uiterste noorden, waar in een onregelmatige vierhoek tussen de Noordzee, de rivier de A, de rivier de Leie en de Belgische provincie West-Vlaanderen, nog altijd een Vlaams dialect gesproken wordt.

Het gebied dat sedert de aanvang van onze volksgeschiedenis steeds innig met de lotgevallen van het graafschap Vlaanderen is verbonden geweest en waar Romaanse en Germaanse bevolkingsgroepen als grondlagen over elkaar geschoven zijn, ligt gevat tussen de benedenloop van de Zomme, een lijn die in noordoostelijke richting bij de Belgische grens aansluit, en het Kanaal. Dit is het zogeheten grensland, door Van Byleveld (H. Van Byleveld, « Nederland in Frankrijk », Antwerpen 1941) ook Nederland in Frankrijk genoemd. Het wordt bewoond door 3.500.000 mensen, waaronder ten minste 500.000 Vlaamse en Hollandse inwijkelingen, die er zich in de laatste eeuw gevestigd hebben.

Binnen die grotere ruimte strekt zich het eigenlijke volksgebied uit, de streek waar sedert de Frankische, Friese en Saksische kolonisatie een tijdlang Diets gesproken werd, — waarschijnlijk nog tot in de jaren 900 naar 1200. Hier zijn, dikwijls onder een geromaniseerde vorm, de meeste oude plaats- en familienamen van dezelfde oorsprong als in Belgisch Vlaanderen. De zuidelijke grens van dit aanvankelijk nagenoeg homogene volksgebied loopt van de monding van de Othie (Authie), over Monsterhole (Montreuil), Frusje (Fruges), Bethun (Béthune) en La Bassee naar de Schelde beneden Rijsel (Lille).

In dit volksgebied is de taalgrens, door verschillende oorzaken waaromtrent nog geen eensgezindheid bestaat, langzaam naar het noorden opgeschoven tot aan de vierhoek waarover we reeds gesproken hebben.

Die vierhoek is het, die nu gewoonlijk als Frans-Vlaanderen bekend staat.

Die naam kan evenwel verwarring stichten. Hij zou immers kunnen betekenen: verfranst Vlaanderen en dat is Frans-Vlaanderen nu juist niet. Daarom is het beter deze streek Zuid-Vlaanderen te heten, de naam waarmee de bewuste Vlamingen zelf doorgaans hun klein vaderland aanduiden.

Dat Zuid-Vlaanderen nu omvat de Franse arrondissementen Duinkerke en Hazebroek; het telt 68 volledig Vlaamse en 40 tweetalige steden en dorpen. Het aantal inwoners bedraagt ongeveer 175.000. Verder leven buiten dat gesloten gebied verspreid, hoofdzakelijk in de omgeving van Rijsel, nog enige duizenden bewoners, die min of meer een Vlaams dialect kunnen verstaan.

Zuid-Vlaanderen is hoofdzakelijk een landbouwland met een weinig belangrijke agrarische nijverheid, die uit het oude ambachtswezen is gegroeid. Alleen in de kustvlakte en in het uiterste zuiden zijn kernen van een grote moderne industrie, vooral bestaande uit metaal- en textiel fabrieken. Binnen het oude volksgebied echter, met Rijsel, Robeke (Roubaix), Torkonje (Tourcoing) en het kolenbekken van La Bassée als zwaartepunten, bestaat een zeer belangrijke nijverheid, die deze streek tot een der welvarendste van Frankrijk heeft gemaakt. Ook de havens van Duinkerken en Bonen (Boulogne) zijn van groot belang.

De eenheid van het Nederlandse grens- en volksgebied in Frankrijk met Belgisch Vlaanderen, wordt bewezen door het karakter van talrijke zaken, die niet konden veranderen toen het land onder Franse heerschappij werd gesteld. Behalve toponymie en de afkomst der familienamen, zijn zeden en gebruiken, folklore en volkskunst dezelfde aan beide zijden van de staatsgrens. De Vlamingen in Frankrijk en de Vlamingen in België belijden dezelfde godsdienst en hun godsdienstigheid uit zich met een verrassende gelijkvormigheid. Ook de kunst, die een onbewuste weerspiegeling van de volksaard is, vertoont onder de verscheidenheid van de persoonlijke schepping enige konstanten die onmiskenbaar dezelfde zijn.

Het uitzicht van de steden uit « Nederland in Frankrijk », de aanleg en de huizenbouw, de marktpleinen met hun hallen en belforten, doen onmiddellijk aan Brugge en Ieper denken. De schilders, beeldhouwers en toonkundigen uit Zuid-Vlaanderen, werden vroeger altijd bij de Vlaamse scholen gerekend. Tot in de XIXe eeuw bestonden verschillende rederijderskamers, die met de onze innige betrekkingen onderhielden. Geleerden en kunstenaars hebben vroeger en ook nu nog van hun Vlaamse volkstoehorigheid getuigenis afgelegd en op de dag van vandaag weet ook de gewone man uit het volk dat hij Vlaming is. Iedereen die ongedwongen met de bevolking van Hazebroek, Kassel, Duinkerke of zelfs Rijsel kan spreken zal tot die vaststelling komen. Vier jaar geleden nog kwam dat tot uiting in de uitzendingen « Visages du Nord » van de Rijselse televisie, toen een eenvoudige gelegenheidsmedewerker met fiere vanzelfsprekendheid verklaarde dat hij in Vlaanderen woonde en zich Vlaming voelde.

Ten andere is de geschiedenis van het land ook onze geschiedenis tot de XVIIe eeuw. Historisch beschouwd is Zuid-Vlaanderen de bakermat van de Dietse cultuur. Reeds in de middeleeuwen bestonden er twee belangrijke abdijen, te Sithiu (het huidige Sint Omaars aan de A), en te Elnon (thans Saint Amans les Eaux aan de Skarpe), die brandpunten waren van beschaving en wetenschap. Te Atrecht (Arras), dat toen een belangrijk economisch en financieel centrum was, werd ± 1110 door Pieter de Schilder de « Laus Flandriae » geschreven, die de eerste uiting is van een Vlaams nationaal bewustzijn.

Het land heeft talrijke geleerden en kunstenaars, ook geestelijke leiders voortgebracht, die een blijvende faam verworven hebben. Vermelden wij slechts Willem Van Ruubroek (± 1210-1270), die Azië bereisde en daarover een beroemd gebleven werk schreef; Jacob de Meyere (1492-1552), grondlegger van de Nederlandse geschiedschrijving; Ghislens van Busbeek (1522-1592), gezant te Konstantinopel, die als taalkundige in de Krim de daar nog gesproken Gothische woorden optekende; Peter Dathenus (1531-1588), die de psalmen in het Nederlands vertaalde en Michiel de Swaen (1604-1707), de dichter van ons klassieke blijspel « De gecroonde Leersse ».

De universiteit van Dowai (Douai), die in 1562 geopend werd, vóór Leiden maar na Leuven, was de tweede van de Nederlanden. Zij werd na de Franse revolutie in 1793 opgeheven. Ook in de moderne tijden heeft Zuid-Vlaanderen talrijke mannen van formaat opgeleverd, zoals de Fransschrijvende literatuurkenners Paul Hazard (1878-1944) en Paul Van Tieghem (1871-1948) en de romancier Maxence Van der Mersch (1907-1951). Opmerkelijk is dat van de 164 Hugonoten, die tussen 1688 en 1700 naar de Kaap uitweken er 58 uit het huidige Zuid-Vlaanderen afkomstig waren. (Zie hierover Dom A. Smits « Betrekkingen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika », Brugge, 1943 blz. 16).

Zuid-Vlaanderen is ten gevolge van veroveringsoorlogen tegen Spanje gevoerd, stuk na stuk door Frankrijk ingelijfd. In 1658 werden Broekburg (Bourbourg)

en Grevelingen (Gravelines) aangehecht ; Duinkerke (Dunkerque) volgde in 1662 ; in 1667 kwamen Dowaaï en Rijsel aan de beurt ; in 1677 Kassel en Belle (Bailleul). Die veroveringen werden in 1713, bij het verdrag van Utrecht definitief bekrachtigd. Opmerkenswaardig is dat dit alles kon gebeuren zonder dat een Vlaams gezag erbij erkend werd, aangezien ons land toen, eerst tot het Spaanse en daarna tot het Oostenrijkse Rijk behoorde.

De ingepalmde gebieden werden door de Franse gezaghebbers langzaam met de rest van hun land gelijkgeschakeld. Met de revolutie van 1789 werd het Vlaams uit het officiële leven verbannen. Gerecht, administratie, leger en onderwijs, werden eentalig Frans. Nog anderhalve eeuw zou het Vlaams stand houden in de kerk, op de kansel en in het katechismusonderricht. In de laatste jaren is het ook daar bijna verdwenen. De reden hiervan, naar een bejaarde pastoor uit Zuid-Vlaanderen ons verklaarde, ligt in het feit dat het onder de volksmensen minder zou gesproken worden dan vroeger, maar zoals dat ook tijdens de XIXe eeuw in Belgisch-Vlaanderen gebeurde, is in alle lokaliteiten van enig belang een groep Franstaligen ontstaan. Het zijn over het algemeen de rijke burgers, die zich uit standsvooroordelen, door een ander taalgebruik van de kleine lieden willen afzonderen ; of ingewekenen uit andere Franse departementen, ambtenaren en onderwijzers in veel gevallen, die weigeren zich de taal van de streek eigen te maken. Om hen niet voor de borst te stoten, is de geestelijkheid de weg van de verfransing opgegaan.

Wegens het ontbreken van Vlaams onderwijs en van Vlaamse bladen en boeken, is het Vlaams in Zuid-Vlaanderen een uitsluitend gesproken taal geworden. Velen krijgen nooit het Nederlandse schriftbeeld onder ogen, wat tot gevolg heeft gehad dat nog slechts weinigen hun moedertaal kunnen schrijven. Afgescheiden van het Algemeen Beschaafd Nederlands en de Nederlandse cultuur in al haar uitingen, is de taal van Zuid-Vlaanderen een dialect gebleven, weinig verschillend van de gewesttaal die in het westen van West-Vlaanderen gesproken wordt. Ze is rijk aan oude woorden en wendingen, die alle concrete dingen kunnen noemen, maar arm waar het erop aankomt abstracte begrippen of nieuwe uitvindingen een naam te geven.

Als voorbeeld van het hedendaagse Zuidvlaamse dialect, volgt hier een gedicht dat in 1949 door Jos Uytendaele geschreven werd :

Mien Uus, mien Linde en mien Mensjen.

De meurn van mien uus zien van oener in terre,
van boov'n ewittend — 't is fien !
E linde d'rbie, da' je zie wuuvn van verre,
't zoed aar'ers gin uus uut 'n Westhoek zien !

In 't kruus van die linde, in de bloat'n verloörn,
ên oed Oenze Vrouwke — 't is fien !
In meie bluij'n blom'n erbie en oagedoörn,
't zoed aa'ers gin linde uur 'n Westhoek zien !

De boern die vorbie kom'n, te peerde of te voete,
bie 't oed Oenze Vrouwke — 't is fien !
sloan teeg'n nuld'r klakke, om Marja te groet'n,
't zoen aa'ers gin boer'n uur 'n Westhoek zien !

Niettemin heeft het volkse bewustzijn zich gehandhaafd. Niet bij iedereen, want zoals overal zijn er veel onwetenden en onverschilligen. Anderen vrezen opspraak te verwekken en houden zich voorzichtig op de achtergrond. Ook hier hebben de gevolgen van de jongste wereldoorlog ongunstig ingewerkt. Verder

dient aangestipt dat het Vlaams bewustzijn dikwijls in het Frans wordt uitgesproken. Veel intellectuelen kennen immers onvoldoende de volkstaal om ze te schrijven of zich ervan te bedienen voor een Nederlands publiek. De toestand begint enigszins te gelijken op die van Ierland bij het begin van deze eeuw, toen daar de strijd voor eigen taal en aard in het Engels werd gevoerd. Toch bestaat er een groep overtuigden die, door eigen inspanning, beter Nederlands hebben geleerd en door hun optreden en streven de pioniers van de toekomst mogen heten.

HET « COMITE FLAMAND DE FRANCE ».

Omstreeks 1850 was in de kringen van de goeude standen de verfransing reeds zo sterk doorgedrongen, dat het ontstaan van een Vlaams bewustzijn er sterk door gehinderd werd. Elders in Europa valt de ontwakning van het nationaliteitsgevoel in de aanvang van de XIXe eeuw en overal is die ontwakning het werk van een intellectuele minderheid geweest. In Zuid-Vlaanderen was de bevolkingsgroep waaruit die minderheid kon voortkomen nagenoeg volledig van het Vlaams vervreemd. De eerste aktie ten voordele van het volkseigene is dan ook in het Frans en op een paar uitzonderingen na, door Franssprekenden geleid geweest. Door dat feit kreeg hun streven een andere inhoud dan de Vlaamse Beweging in België had. Hier was zij in de eerste plaats een strijd voor de taal, ginds wilden de Zuid-Vlamingen slechts een getuigenis afleggen van hun ethnische aanwezigheid.

In 1853 werd door zeven geleerden het « Comité flamand de France » gesticht, onder leiding van Edmond de Coussemaker, die om zijn prachtige verzameling oude volksliederen, « Chants populaires des Flamands de France », terecht beroemd gebleven is. De zetel van het Comité des Flamands de France was beurtelings te Duinkerken en te Belle gevestigd, tot hij na de eerste wereldoorlog naar Rijsel werd overgeplaatst. De vereniging, die nog bestaat en bedrijvig is, voert de leuze « Moedertael en Vaderland », maar haar werkzaamheid beperkt zich tot heemkunde en plaatselijke geschiedenis.

Het « Comité flamand de France » geeft een tijdschrift uit, dat aanvankelijk « Annales » geheten heeft en nu onder de titel « Bulletin du Comité flamand de France » verschijnt. Deze organisatie heeft voor de kennis van het verleden, voor het behoud van eigen cultuurwaarden en de verspreiding van het Vlaams bewustzijn zeer verdienstelijk werk geleverd. In navolging van Louis de Baecker, één der stichters van het Comité flamand, die er zich later van afgekeerd heeft, hebben meer strijdende Zuid-Vlamingen echter betreurd dat de vereniging niet standvastiger is opgekomen om bij de officiële Franse besturen eerbied en recht voor de volkstaal af te dwingen. Verschillende Vlamingen uit België waren of zijn lid van het Comité flamand. Tijdens de vorige eeuw was dat ondermeer het geval met Guido Gezelle, die zelfs begonnen is met een tijdschrift voor Zuid-Vlaanderen uit te geven, « Ons oud Vlaemsch », dat evenwel niet lang heeft bestaan.

(vervolgt)

A. Demedts.

NEDERLANDS EN BELGISCH MIDDELBAAR ONDERWIJS.
CONFERENTIE VAN HET GENOOTSCHAP
« DE NEDERLANDEN IN EUROPA »

te Woudschoten op 25-26 april.

In het kader van zijn streven de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen praktische vorm te geven, organiseerde het enige tijd geleden geleden opgerichte genootschap « De Nederlanden in Europa », onder algemeen voorzitterschap van Prof. Dr. P. Geyl te Utrecht, op 25 en 26 april een conferentie in het conferentieoord « Woudschoten » te Zeist. Deze conferentie was in de eerste plaats gewijd aan het probleem van de samenwerking op onderwijsgebied tussen Nederland en België, meer in het bijzonder op het gebied van het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs.

Enige maanden geleden heeft het genootschap een commissie van onderwijsdeskundigen in het leven geroepen om dit vraagstuk te bestuderen. In deze commissie hebben o.m. zitting, van Nederlandse zijde de heer A.J.S. van Dam, directeur van het Onderwijskundig Studiecentrum te Amsterdam, Dr. E. Pelosi S.J., hoofd van het Katholiek Paedagogisch Bureau t.b.v. het V.H.M.O. in Den Haag en Dr. H. Turkstra, voorzitter van het bestuur van het Christelijk Paedagogisch Studiecentrum, eveneens in Den Haag; van Vlaamse zijde Dr. H.J. de Vos, inspecteur-generaal bij het departement van Openbaar Onderwijs te Brussel en enkele andere onderwijsdeskundigen.

Op de conferentie werden de resultaten van een eerste voorlopig onderzoek besproken. De inleidingen worden gehouden door Dr. W. Debrock, studiefacultair van het Koninklijk Atheneum te Ronse, en door Dr. E. Pelosi S.J., de eerste over de structuur van het Belgisch middelbaar onderwijs, de tweede over dat in Nederland. Behalve door een groot aantal belangstellenden uit de kring van het genootschap, Vlamingen en Nederlanders, werden de besprekingen bijgewoond door onderwijsdeskundigen uit de beide landen, onder wie de heer F. Vereycken, de directeur-generaal voor het middelbaar onderwijs van het ministerie van openbaar onderwijs te Brussel.

Dr. Debrock gaf eerst een zakelijke uiteenzetting, ten behoeve van de Nederlandse toehoorders, van de structuur van het officiële Belgische middelbare onderwijs. Komende tot het vraagstuk van de mogelijkheden van integratie en aanpassing van de onderwijsstelsels der beide landen, meende spreker, dat overeenstemming op het gebied van de programma's wellicht de minste moeilijkheden zou leveren. Hetzelfde geldt voor de in beide landen gangbare onderwijsterminologie. In dit opzicht valt het te betreuren, dat in het Nederlandse wetsontwerp Cals de naam Atheneum gebezigd wordt voor het H.B.S.-type, terwijl een Atheneum in België tevens het gymnasiale onderwijs omvat en meer te vergelijken valt met het Nederlands Lyceum (In België is een Lyceum een Atheneum voor meisjes). Integratie is in zoverre reeds tot stand gekomen, dat de Nederlandse en Belgische eindexamen's van het middelbaar onderwijs officieel gelijkwaardig zijn verklaard, zodat de toegang tot de Belgische universiteiten geopend is voor abiturienten van het Nederlandse V.H.M.O. en omgekeerd.

Waar het op aan komt, is de geest van het onderwijs, meer in het algemeen de atmosfeer op de scholen, die in beide landen totaal verschillend is. Spreker stelde vast, dat het hier gaat om een probleem van Nederlands-Belgische toenadering, en niet in eerste instantie om een Nederlands-Vlaams vraagstuk. Bij besprekingen zal de Waalse stem gehoord moeten worden en de indruk vermelden, dat er sprake zou kunnen zijn van een Nederlands-Vlaamse conspiratie... Maar het belangrijkste punt achtte hij toch wel, dat het Belgisch onderwijs, dus ook dat in Vlaanderen, pedagogisch in hoge mate, en dat vooral na de laatste oorlog, op Frankrijk gericht was en zeer sterk beïnvloed werd en nog wordt door de experimenten, in Frankrijk ondernomen op de bekende proefschool te Sevres, bij Parijs. Ook het lager onderwijs is in België qua methode zeer beïnvloed door de experimenten in Frankrijk. Er is tot dusver weinig gedaan om het evenwicht naar het Noorden te herstellen.

Het Nederlandse middelbaar onderwijs wordt, in vergelijking met het Belgische, gekenmerkt door een bijzondere grote vrijheid bij het toepassen van pedagogische en didactische methodes. Het Belgisch onderwijs is strak gereguleerd, met een uitgebreid stelsel van inspectie, voor ieder vak afzonderlijk, terwijl in Nederland het systeem van vakinspectie niet bekend is, en trouwens de inspectie veel losser is, zoals de gehele sfeer in de Nederlandse school ongedwongener is.

De tucht op de Belgische scholen wordt veel strenger gehandhaafd, de activiteiten van de leerling, wiens taken-agenda op bepaalde tijdstippen zelfs gecontroleerd wordt door de inspecteur, staan onder een veel intensievere controle. In feite, zo merkte de

heer Debrock op, is het optreden van de Belgische leraar zeer paternalistisch, vergeleken bij dat van zijn Nederlandse collega. Verder kent men in België de in Nederland onbekende figuur van de studiemeester, die belast is met het handhaven van de orde in de school.

Dit verschil in atmosfeer met Nederlandse scholen belemmert natuurlijk een gemakkelijke overgang van een school in het ene land naar een school in het andere. Naast gelijkshakeling van programma's zal dan ook aanpassing van de sfeer in het onderwijs der beide landen aandacht moeten krijgen.

Een ander punt is het gebruik van verschillend georiënteerde handboeken. Ook hier is in België alles veel meer van bovenaf gereguleerd. Het deed velen onder de Nederlandse toehoorders enigszins paradoxaal aan, dat het in andere opzichten zo liberalistisch België een zo strak gedirigeerd onderwijsstelsel kent, terwijl de al dan niet terecht om hun dirigistische instelling bekend staande Nederlanders een veel vrijer systeem van onderwijs bezitten.

Dr. Debrock besloot zijn uiteenzetting met op te merken, dat in de eerste plaats een intensieve uitwisseling van leraren en leerlingen tussen Nederland en België nagestreefd dient te worden, zodat een basis van wederzijds begrip geschapen wordt, waarop verder gebouwd kan worden.

Ten behoeve van de Vlaamse aanwezigen schetste de tweede spreker, Dr. E. Pelosi S.J., eerst de structuur van het Nederlands onderwijs, om daarna de resultaten van het onderzoek, dat de onderwijscommissie van het genootschap ingesteld had en dat meer bedoeld was als een eerste steekproef, uiteen te zetten. Bij dit onderzoek werd uitgegaan van de vraag, welke moeilijkheden een leerling zou ondervinden bij overgang naar een middelbare school in het andere land na drie jaren middelbaar onderwijs genoten te hebben. De commissie heeft dit voor een aantal vakken precies nagegaan. Daarbij werden de moderne talen buiten beschouwing gelaten, omdat de verschillen zo groot zijn, dat een vergelijking moeilijk door te voeren is. In België kent men immers het systeem van de voorkeurstalen. De eerste taal is in het Vlaamse landsgedeelte altijd het Nederlands, in Wallonië altijd het Frans. Voor de keuze van de tweede, de derde en de vierde taal staan verschillende mogelijkheden open. In Vlaanderen is in de praktijk de tweede taal altijd het Frans, in Wallonië veelal het Nederlands niet. Ook bestaat de mogelijkheid een taal als het Italiaanse in het normale lesrooster op te nemen, waarbij dan een van de andere talen vervalt. Men is van plan dit in te voeren op enkele scholen, die een groot aantal kinderen van Italiaanse mijnwerkers als leerlingen tellen. In Nederland kent men dit stelsel van voorkeurstalen niet.

Wat de andere vakken betreft, de oude talen, geschiedenis, aardrijkskunde en de exacte vakken, bestaan er in ieder vak grotere of kleinere verschillen. De overgang van een Nederlandse naar een Belgische middelbare school en omgekeerd is thans niet mogelijk zonder een behoorlijk bewerken van de leerlingen op bepaalde vakken. Toch zijn de verschillen, uitgezonderd dan de sector van de moderne talen, niet zo groot — en dit viel ook een aantal toehoorders op —, dat overleg niet tot goede resultaten zou kunnen leiden.

Tot slot van de besprekingen vond een geanimeerde en vruchtbare discussie plaats. De algemeen voorzitter van het genootschap, Prof. Geyl, deelde mee, dat het vraagstuk van de samenwerking op onderwijsgebied door hem aan de orde is gesteld in de Gemengde Technische Commissie ter uitvoering van het Belgisch-Nederlands Cultureel Accoord. Met behulp van de onderwijscommissie van het genootschap bereidt hij een praeadvies over dit onderwerp voor, dat vóór de eerstvolgende vergadering van de Gemengde Technische Commissie aan de leden ervan toegezonden zal worden. De vooruitzichten om te komen tot een onderzoek van officiële zijde naar de mogelijkheden van integratie en aanpassing van de onderwijsstelsels der beide landen zijn bepaald niet ongunstig te noemen, al betreft het hier uiteraard een werk van zeer lange adem.

Op de tweede dag, des zondags, vond eerst een huishoudelijke vergadering van het genootschap plaats en sprak vervolgens Drs. W.J. Bijleveld over de geestelijke achtergronden van de doelstellingen, welke het genootschap nastreeft.

Als geheel genomen was deze conferentie buitengewoon geslaagd.

Dr. A.W. WILLEMSSEN.

Personalia

Onze hartelijkste gelukwensen aan Prof. Ir. W. Soete, die op 9 mei werd verkozen tot Algemeen Voorzitter der Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging. De Gentse Hoogleraar wiens verdiensten als drager van wetenschap en veilige gids der jonge studenteningenieurs bijzonder gewaardeerd worden, is ook een trouw lid van ons A.V.O.H.V. en zetelt in de Centrale Raad. Moge onder zijn beleid de K.V.I.V. blijven groeien en bloeien. De nieuwe Voorzitter zal met ons akkoord gaan dat wij zijn voorganger, Ir. G.A. Schroeyers, een eresaluut brengen bij zijn afscheid.

Biz. gelukwensen aan Prof. L. Van Hove, een Vlaming die sedert 1954 Hoogleraar is in de theoretische fysica aan de rijksuniversiteit te Utrecht, ter gelegenheid van zijn benoeming tot lid van de Koninklijke Nederlandse Academie der Wetenschappen.

Gehuwd: Dr. med. Dirk Verellen en Mej. Margrit Diercksens (Brasschaat, 2-5-59).
— De Heer René Habets en Mej. Diane Bijl (Wilrijk, 13-6-59).
— Ir. Gilbert Vandeputte en Mej. Greta Valk (Borgerhout 6-6-59).

Verloofd: Mej. Goedele Ghysaert en de Heer Herman Van Look (Antwerpen, 31-5-59).

Aan allen, en de achtbare families, onze oprechte gelukwensen.

In memoriam. — Prof. Edg. De Bruyne, lid der Kon. Vl. Academie, em. prof. Rijksuniversiteit te Gent, bijzonder bekend voor zijn werk over Philosophie en Kunst. (9-5-59).

FELICUR
Een *waar*
choléréticum

Schering

**GROTE DOELTREFFENDHEID
UITSTEKENDE TOLERANTIE**

**Aandoeningen van de galwegen
en hepatopathiën**

Digestiestoornissen
na een vetrijke en zware maaltijd

Verpakking:
Felicur · 50 parels à 0,1gr. 1 · phenylpropanol

**HUIS RODOLPHE COLES, N. V.
DIEGEM-BRUSSEL**

Mededelingen

De Vlamingen van Wallonië vragen ons ? !

Hoeveel Vlamingen moesten sedert het begin van de 20e eeuw, om den brode naar Wallonië verhuizen ??? 300.000 !!! Hoeveel daarvan worden er behouden voor ons Volk ?? Het is maar beter op die vraag geen antwoord te geven of de schuldigen niet aan te wijzen !! De Vlamingen die thans in Wallonië verblijven willen dat niet meer. Zij willen spijs alles zich zelf blijven. Ze hebben thans, vrij van allen en alles hun eigen blad. Band wordt gelezen in 28.200 vlaamse gezinnen in Wallonië. Dat is iets. Doch er moeten nog minstens 20.000 gezinnen worden bereikt.

Vlaanderen moet hier helpen. De Studenten van Leuven, het Davidsfonds, de Studenten van Gent, het V.T.B., het V.V.O. en andere vlaamse organisaties hebben hun medewerking toegezegd. Hoe helpen ?? «Band» en de Vlamingen van Wallonië zetten een abonnementskampanje in. Vlaanderen moet hier helpen. Neemt een abonnement op «Band» en U betaalt tevens voor een vlaams gezin in Wallonië.

Alzo steunt U de aktie van onze Vlamingen en zult U tevens weten hoe ginder wordt gestreden. Een Kongres van de Vlamingen in Wallonië is in voorbereiding.

In verschillende waalse streken moeten nieuwe afdelingen worden gesticht, een eigen sekretariaat moet opgericht worden. Veel is er te doen, de opmars is ingezet. Ons eigen Volk moet helpen, dat is plicht.

Schrijft aan «Band» route de Fraire, 55, Annevoie, waar op vraag een proefnummer zal toegezonden worden.

Aktiekomitee der Vlaamse Kultuurverenigingen voor het Rode Kruis.

Het eerste deel van het memorandum der Vlaamse kultuurverenigingen ten gerieve van het Rode Kruis is een juridisch betoog, waarbij aangetoond wordt dat het Rode Kruis valt onder de toepassing van de wet van 28 juni 1932. Tijdens de vergadering der Kamer van Volksvertegenwoordigers, op 18 maart 1959, verklaarde de heer Meyers, Minister van Volksgezondheid en Gezin, als jurist te twifelen nopens de toepasselijkheid dezer wet op het Rode Kruis.

Desaangaande heeft het Aktiekomitee der Vlaamse kultuurverenigingen voor het Rode Kruis hiernavolgend schrijven gestuurd aan de heer Meyers, Minister van Volksgezondheid en Gezin :

Heer Minister,

Brussel, 17 mei 1959.

De Vlaamse Kultuurverenigingen, op wier verzoek het memorandum ten gerieve van het Rode Kruis van België werd opgesteld, hebben verrast kennis genomen van de verklaring door U afgelegd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, waarbij U uiting hebt gegeven aan uw twijfel nopens de toepasselijkheid van de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken op het Rode Kruis.

Gelet op de besprekingen die gevoerd werden tussen de afgevaardigden van de Vlaamse Kultuurverenigingen enerzijds en Z.K.H. Prins Albert, Voorzitter, en de heer Godfrind, directeur-generaal van het Rode Kruis anderzijds, heeft de door U afgelegde verklaring, die door geen enkel argument werd gestaafd, bij de Vlaamse publieke opinie een scherp gevoel van onbehagen gewekt.

In het memorandum ten gerieve van het Rode Kruis werd in een uitvoerig juridisch betoog aangetoond dat het Rode Kruis onder de toepassing van de wet van 28 juni 1932 valt. Hierbij werd gesteund op de omschrijving van het toepassingsveld van deze wet, destijds gegeven in het verslag van de rapporteurskommissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Wij achten het niet overbodig er U op te wijzen dat de Raad van State in een arrest dd. 30 juni 1958 (nr. 6430, Douillez) zich op dezelfde definitie heeft gesteund om de toepassingsfeer van bedoelde wet af te bakenen.

Het uitgangspunt van de redenering, die in het memorandum der Vlaamse Kultuurverenigingen gevolgd werd, is derhalve juridisch onaanvechtbaar. Wij betreuren dan ook dat U het nodig geoordeeld hebt de zaak van het Rode Kruis voor advies bij de Vaste Kommissie voor Taaltoezicht aanhangig te maken. Gelet op voormeld arrest van de Raad van State en de klemmende bewijsvoering van het U meegedeelde memorandum der Vlaamse Kultuurverenigingen, zien wij inderdaad niet in welke nieuwe elementen deze Kommissie ter zake nog zou kunnen aanvoeren. Allezins zullen wij niet aanvaarden dat ingevolge de gekende traagheid van de Vaste Taalkommissie de beslissing, die ter zake dient getroffen te worden, zou vertraagd worden.

De eisen, die in het memorandum der Vlaamse Kultuurverenigingen werden gesteld, zijn in alle opzichten verantwoord en gegrond. Wij drukken dan ook de hoop uit, Heer Minister, dat U niet zult nalaten onverwijld de maatregelen te treffen, die aan de verwachtingen van de Vlaamse Kultuurverenigingen beantwoorden.

*Met bijzondere hoogachting,
Dr. Med. K. GODDEERIS.*

XII-de Frans-Vlaamse Kultuurdag te Waregem op zondag 30 augustus 1959. Programma :

Te 10 uur :

- in de feestzaal van het Instituut O.L.Vrouw Hemelvaart, Markt.
- Openingswoord door André Demedts, Voorzitter.
- Lezing door dhr Robert Hennart, Sekretaris van het Comité Flamand de France, Directeur van de Ecole Supérieure de Journalisme te Rijsel, over « Les Flamands de France », met een inleiding door dhr Jozef Storme, Bestendig Afgevaardigde en Voorzitter van het C.V.K.V.
- Deklamatie uit de Zuidafrikaanse Poezie door dhr Chris Lombard (Zuid-Afr.).
- Forum voor de Jeugd, onder de leiding van Mej. Nell de Potter (St.-Jansteen) en met de medewerking van de heren Jos Deleu, Anton Claessens en Huub Bartz, van E.H. G. Van Ryckeghem en van Mej. L. Van Son.

Te 12.30 uur :

Gemeenschappelijk noenmaal met inschrijving vooraf, uiterlijk tegen 28 augustus. Prijs: 70 F, over te schrijven op postrekening 40.24.45. t.n.v. André Depoortere, Stationstraat, 12, Waregem. Op de Kultuurdag worden geen inschrijvingen voor het noenmaal meer aanvaard. Individueel kan echter, zonder voorafgaande inschrijving, gemiddagvaard worden in de restaurants « Hotel des Flandres » en « De Gouden Duif » (Au Pigeon d'Or), tegen volgende prijzen: 55 F, 75 F, 125 F.

Te 15 uur :

- Causerie door Z.E.H. Kan. J. Verdonck, Pastoor-Deken van Steenvoorde, over « Onze Taal ».
- Optreden van de Toneelvereniging « De Verbroedering » uit Westouter, met een paar fragmenten uit het IVde en Vde bedrijf van « Menschen lyk Wyder », toneelspel van Anton Coolen, omgezet in het Zuidvlaams dialect door dhr Flor Barbry.
- Spreekbeurt door dhr. C. Rousseu (Antwerpen) over « Werking voor Zuid-Vlaanderen in het Verleden ».
- Overzicht van de werking voor Zuid-Vlaanderen sinds de vorige Kultuurdag door Luc Verbeke, Sekretaris, door E.H. H.L. Verwaetermeulen, Leider van de Werkgroep Nederland, en door dhr Flor Barbry.
- Slotwoord.

De toegang tot het kongres is vrij en kosteloos. Iedere steun wordt evenwel dankbaar aanvaard op postrekening 53.80.41 van L. Verbeke, Tjollensstraat, 24 a; Waregem.

Uit de statuten van het A.V.O.H.V.

Hoofdstuk II. - Doelstelling en Standpunt

Art. 2. — De Vereniging stelt zich ten doel :

- a) het vormen van een leidende organisatie op grond van de academische solidariteit in dienst van de Vlaamse Volksgemeenschap,
- b) de rechtstreekse medewerking van deze organisatie aan de verdere ontwikkeling van de nationale Vlaamse beweging,
- c) het aankweken en bestendigen van nauwere voeling onder alle Vlaamse intelektuelen,
- d) het daadwerkelijk steunen van de Vlaamse studentenbeweging in al haar vormen,
- e) het wegruimen van alle hinderpalen die de vrije ontwikkeling van het Vlaams nationaal leven in de weg staan.
- f) het mede-opbouwen en ontwikkelen in Vlaanderen van een gave Nederlandse kultuur in al haar levensuitingen.

Art. 3. — Ten overstaan van het Vlaamse vraagstuk neemt de vereniging het volgende standpunt in : erkenning v.h. beginsel dat de Vlaamse volksgemeenschap in volle onafhankelijkheid haar eigen lot moet bepalen.

Voor de praktische toepassing van dit grondbeginsel wordt als minimumstelling vooropgezet de noodzakelijkheid der grondige omvorming van de Belgische centralistische staatsstructuur.

Art. 4. — De vereniging staat op kristelijke grondslag. Zij staat buiten alle partijpolitiek.

*Wie de vrede wil dienen,
bant de haat uit het hart.*

AAN ALLE VLAMINGEN VAN GOEDE WIL !

Vijftien jaar na de bevrijding van het Belgische grondgebied die voor alle landgenoten vrijheid, hoop en vrede had kunnen en moeten brengen, lijden duizenden medeburgers nog steeds onder de gevolgen van een repressie die op een meedogenloze wijze plaats greep. Gedurende het verloop der jaren, streng beoordeeld en veroordeeld door hoogstaande personaliteiten uit alle politieke partijen en van diverse levensbeschouwing, blijft dit pijnlijke probleem voortkankeren in ons maatschappelijk leven en onthoudt het wederrechtelijk elementaire rechten aan tienduizenden landgenoten.

Waar landen als Frankrijk, het Groot-Hertogdom Luxemburg, Nederland, de Sovjet-Unie, Joego-Slavië en Italië reeds geruime tijd Amnestiewetten hebben uitgevaardigd, bleken bepaalde machthebbers en « machten » in ons land niet wijs en human genoeg om een werkelijke nationale « verzoening » onder alle burgers na te streven.

Nochtans kan alleen « Amnestie » de repressie ongedaan maken en de schande herstellen waarmee België zich belaadde, door zich de meest hardvochtige rechter te betonen tegenover deze burgers wier misdrijven van zuiver politieke aard waren. Vergrijpen, die doorheen heel de geschiedenis van de mensheid steeds vrij spoedig werden geamnestieerd, dit wil zeggen vergeten en vergeven.

Zoveel werd er door regeerders allerhande beloofd, gepraat en geschreven over de uiteindelijke oplossing van het repressieprobleem, de daden echter bleven doorgaans achterwege of waren van die aard dat ze slechts weinig konden bijdragen tot een gezonde en rechtvaardige oplossing.

Wars van politieke bedoelingen en invloeden, slechts gedreven door Kristelijke en Humanitaire overwegingen, roept het « Komitee voor gemeenschappelijke Amnestie-Aktie » alle Vlamingen op om op zondag 20 september te Antwerpen te manifesteren voor :

Nationale verzoening door Amnestie.

Voor vergevingsgezindheid tegen de haat.

Voor het herstel van de wettelijkheid.

Aktiekomitee voor Amnestie.